

ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK

Politikatudomány MA szak „Szakmai törzstárgyak”

Miskolci Egyetem BTK
Alkalmazott Társadalomtudományok Intézete
2021. tavasza

1. A Magyar Országgyűlés

Az országgyűlés feladata, hatásköre, szervezete és törvényalkotó munkája.

Tananyag:

Paulovics Anita szerk.: Alkotmányjog bachelor szakos hallgatók számára.
Miskolc: Bíbor Kiadó, 2006. 69–84. p

2. A köztársasági elnök alkotmányos jogállása

A köztársasági elnök megválasztása, megbízatásának megszűnése, jogkörei és felelőssége

Tananyag:

Paulovics Anita szerk.: Alkotmányjog bachelor szakos hallgatók számára.
Miskolc: Bíbor Kiadó, 2006. 89–96. p.

3. Az elnöki rendszerek

Az elnöki rendszer meghatározása. Az Amerikai Egyesült Államok, mint az elnöki rendszer prototípusa. A latin-amerikai tapasztalat. Az elnöki rendszerek problémái.

Tananyag:

Giovanni Sartori: *Összehasonlító alkotmányméternökség*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2003, 105–124.p., 189–196.p. és 203–213. p.

4. A parlamentáris rendszerek

A parlamentáris rendszerek meghatározása. A parlamentáris rendszerek típusai, a hatalommegosztás változatai. A parlamentáris rendszerek problémái.

Tananyag:

Giovanni Sartori: *Összehasonlító alkotmányméternökség*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2003. 125–146.p. és 213–225. p.

5. A választási rendszer hatása a pártrendszerre

Vita a választási rendszernek a pártrendszerre gyakorolt hatásairól. Duverger „törvényei”. Sartori szabályai és „törvényei”.

Tananyag:

Giovanni Sartori: *Összehasonlító alkotmánymérnökség*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2003. 42–71. p.

6. A választási rendszer kiválasztása

Az egyszerű többségi, az arányos és a kétfordulós rendszerek értékelése.

Tananyag:

Giovanni Sartori: *Összehasonlító alkotmánymérnökség*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2003. 72–102. p.

7. Mozgásirányok a magyar pártfejlődésben 1990 és 2008 között

Melyek az 1990 utáni időszak pártfejlődésének legfontosabb mozgásirányai. (A pártok számának változása, a pártrendszer jellege, a politizálás stílusának átalakulása stb.)

Tananyag:

Tóth Csaba: A magyar pártrendszer fejlődésének fő iránya. In *Politikatudományi Szemle*, X. évf. 2001. évi 3. szám, 81–104. p

8. A politika mediatizációja Magyarországon

Határozza meg a 90-es évek végétől jelentkező mediatizáció és perszonalizáció fogalmát, értelmezze jelentőségüket, nevezze meg a jelenséggel foglalkozó szerzőket és ismertesse legfontosabb téziseiket! Utaljon a változások magyarországi jelenségeire!

Tananyag:

Mazzoleni, Gianpietro – Schulz, Winfried: A politika „mediatizációja”: kihívás a demokrácia ellen? In *Politikatudományi Szemle*, XI. évf. 2002. évi 1-2. szám, 135–156. pp.

9. A közpolitika értelmezése és diszciplináris helye politikatudományban

Polity-policy-politics és jelentései, a közpolitika megjelenése és irányzatai, a közpolitika mint kormányzati politika és mint szakpolitikák.

Tananyag:

Pesti Sándor: Előszó. In Pesti Sándor: *Közpolitika. Szöveggyűjtemény*. Budapest: Rejtjel Kiadó, 2001, 7. p.

Bayer József: A politika tartalmi oldala (policy). In Pesti Sándor: *Közpolitika. Szöveggyűjtemény*. Budapest: Rejtjel Kiadó, 2001. 9–25. p.

10. Közpolitikai filozófiák és a „politikacsinálás” (policy making) eltérő típusai

A közpolitika-filozófiai irányzatok, ezek jellemzői, a magyar kormányok fő irányvonalai a különböző közpolitikai elméletek és filozófiai irányzatok szerint.

Tananyag:

Vass László: A közpolitika és magyarországi környezete. In Pesti Sándor: *Közpolitika. Szöveggyűjtemény*. Budapest: Rejtjel Kiadó, 2001. 191–206. p.

11. Hasonlítsa össze a három nagy ideológiát

A három nagy ideológiai áramlat (szocializmus, liberalizmus, konzervativizmus) kialakulása, alapértékei, társadalmi bázisa, világnézete, felfogása az államról és gazdaságról. Hasonlóságok és különbségek.

Tananyag:

Tőkéczkai László szerk.: *Magyar konzervativizmus, hagyomány és jelenkor*. Budapest: Batthyány Alapítvány, 1994, 29–37. p.

12. Ismertesse a liberalizmus történeti alakváltozásait Magyarországon.

A liberalizmus kialakulása, a nemesi liberalizmus, kiegyezés és liberalizmus, a polgári radikálisok és irányzatuk, liberálisok és konzervatívok viszonya.

Tananyag:

Tőkéczkai László szerk.: *A magyar liberalizmus*. Budapest: Századvég Kiadó, 1993. 509–537.

13. Az európai integráció politikatörténete

Mutassa be az integráció főbb lépéseit. Ismertesse bővebben a fordulópontokat jelentő szerződéseket, azok tartalmát és hosszú távú hatásaikat, térjen ki az Alkotmányszerződésre.

Tananyag:

Horváth Zoltán: *Kézikönyv az Európai Unióról*. Budapest. HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft. 2005. 25–69. p.

14. Az Európai Parlament

Ismertesse az Európai Palament történetét, összetételét, munkarendjét és döntéshozatali eljárásait.

Tananyag:

Horváth Zoltán: *Kézikönyv az Európai Unióról*. Budapest. HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft, 2005. 141–155 és 216–230. p.

15. Globalizáció és fragmentáció

A globalizáció és fragmentáció, illetve az integráció és dezintegráció dialektikája. A hatalmi egyensúly problematikája. A „bukott állam” jelensége. Az emberi faj önrendelkezésének megvalósíthatósága.

Tananyag:

Bíró Gáspár: *Bevezetés a politikai nemzetközi viszonyok tanulmányozásába*. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. 68-70.p. és 307-308.p.

16. Globális etika

Az egyenlő méltóság elve. A hiányzó egyenlőség. Az általános emberi jogok. A népek önrendelkezéshez való joga, mint alapvető emberi jog. Az államok szuverén egyenlőségének elve.

Tananyag:

Bíró Gáspár: *Bevezetés a politikai nemzetközi viszonyok tanulmányozásába*. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. 72–74. p. és 338–341. p.

SZAKIRÁNYOS ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK

Politikatudomány MA szak „Elméleti-módszertani” szakirány

Miskolci Egyetem BTK
Alkalmazott Társadalomtudományok Intézete
2021.

1. Irányzatok a politikatudományban

Melyek a kortárs (angolszász) politikatudomány főbb elméleti iskolái? Válasszon ki egyet és mutassa be röviden! Melyek a legfontosabb módszertani megközelítésmódok? Válasszon ki egyet és jellemezze!

Tananyag:

Bayer József: A politikai gondolkodás története. Bp., Osiris, 2001. 384–400.p

Marsh, David – Stoker, Gerry: Theory and Methods in Political Sciences. New York, Palgrave Macmillan, 2002. (Egy-egy elméleti illetve módszertani fejezet ismerete.)

2. Az összehasonlító politikatudományi kutatás módszerei

Az összehasonlító módszer alapvető fogalmai. A kutatástervezés logikai felépítése, fontosabb állomásai, tényezői. A fogalomalkotás szintjei, az „absztrakciós létra”, a fogomelemzés „tízparancsolata” Sartorinál. Az elemzés szintjei (egyetemes és középszintű elemzések), a rendszerezés típusai (osztályozás, tipizálás, azok kritériumai). Az esettanulmány funkciója és típusai. A magyarázat típusai (nomotetikus és idiografikus).

Tananyag:

Fisichella, Domenico: A politikatudomány alapvonalai. Bp., Osiris, 2006. 11-42. p. (1.1.-1.11. fejezetek.)

Lipset, Seymour Martin: Homo politicus. Bp., Osiris, 1995. 13-38. p. (1. fejezet.)

3. A modern politika antropológiai vizsgálata

A politikai antropológia tárgya, kialakulása, szemlélete és módszere. A politika szerveződésének elvei és működése a különböző közösségekben és intézményekben; helyi, regionális, országos és nemzetközi szinteken. A konfliktuskezelés stratégiái. Háborúk szerveződése és szimbolikája. Az európai identitás kialakulása. A

parlamentari viselkedés és a pártok szerveződésének antropológiai vizsgálata. A helyi közösségek politikai szokásrendszere.

Tananyag:

Gombár Csaba: A politikai antropológiáról. In: Uő: Egy állampolgár gondolatai. Bp., Kossuth, 1984. 215-229. p.

Marc Abélés: Az állam antropológiája. Bp., Századvég, 2001. 9-13. p.

4. Politikatudomány és politikai elemzés

A politikai elemzés, mint műfaj. E műfaj elmélete, tárgya, jellemzői, kategóriái, elkülönítése a politikáról szóló egyéb beszéd- és írásmódoktól. A politikai elemző szerepe, az elemzés normái és szintjei, az elemzői önmeghatározás három gyakorlati szintje. Az elemzés és a kommentár. Politikaelemző központok és műhelyek Magyarországon, Európában és az Egyesült Államokban

Tananyag:

Csizmadia Ervin: Politikatudomány és politikai elemzés. Elmélet, történet, tudósközösség, műfaj és gyakorlat. Bp., Századvég, 2008. 121-168. p. (III. fejezet.)

5. Politikai hálózatok és agytrösztök

Hálózatelmélet. Kapcsolati hálók működése. A kapcsolati hálók sajátos ágensei az agytrösztök. Pártok vagy más politikai szervezetek versenyképességének növelése, az erőforrások felhalmozása.

Tananyag:

Csizmadia Ervin: Pártok és agytrösztök. In. A politika és az értelmiség. Pártok, hálózatok, agytrösztök. Századvég, 2003.

6. A magyar politikatudomány története

A politikatudomány kialakulása, a politika és a közélet tudományos megközelítésének születése. A magyar politikatudomány egyéniségei a 19. században: Eötvös József, Réz Mihály, Concha Győző és kortársaik. A politikai szociológia kezdetei (Méray-Horváth Károly), a magyar politikai lélektan elemzése (Dékány István), politikai boldogság-rendszerek (Makkai János). Bibó István történeti-politikai koncepciója és összevetése Lipset-Rokkan rendszerével. Az 1990 utáni hazai politikatudomány vitái, műhelyei és egyéniségei.

Tananyag:

Csizmadia Ervin: Politikatudomány és politikai elemzés. Elmélet, történet, tudósközösség, műfaj és gyakorlat. Bp., Századvég, 2008. 69-117. p. (II. fejezet.)

7. A modern politikaelmélet egyes problémái

Nemzetközi politikaelméleti irányzatok és különbözőségeik. Nyelvfilozófiai fordulat a 20. században, előzményei: új politikaelméleti értelmezések. Carl Schmitt, Hannah Arendt, Michael Oakeshott, Murray Edelman, Ernesto Laclau, Kari Palonen.

Tananyag:

Szabó Márton: A politikaelméletek elméleti dimenziói. In: Docēre et movēre – Bölcsészet- és társadalomtudományi tanulmányok a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar 20 éves jubileumára. Miskolc, 2012. 37–48. p.

SZAKIRÁNYOS ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK

Politikatudomány MA szak „Politikai kommunikáció” szakirány

Miskolci Egyetem BTK
Alkalmazott Társadalomtudományok Intézete
2021.

1. A politikai kommunikáció és a demokrácia viszonya

A politika és a kommunikáció általános viszonya. A modern kommunikációs eszközök változásának szakaszai (propagandisztikus korszak, szociálpszichológiai korszak, információs menedzsment korszak) és ezek hatása az állampolgári aktivitásra. Demokrácia és kommunikáció.

Tananyag:

Pippa Norris (2001) Angyali kör? A politikai kommunikáció hatása a poszt-indusztriális demokráciákra. Médiakutató, 2001 ősz.

[Letölthető: http://www.mediakutato.hu/cikk/2001_03_osz/01_angyali_kor](http://www.mediakutato.hu/cikk/2001_03_osz/01_angyali_kor)

2. A magyar média átalakulása a rendszerváltozás során és az új rendszer nyilvánosság struktúrája

Az átmenet értelmezése, a média állampárti struktúrája, az átmenet jogi alapjai (sajtótörvény 1986., alkotmány 1989., rádiózásról és televíziózásról szóló törvény 1996). Sartori a demokratikus média kritériumairól (gondolati szabadság, kifejezési szabadsága, policentrizmus) és ennek megvalósulása Magyarországon.

Tananyag:

Giovanni Sartori: Demokrácia. (5.4. rész: A média policentrizmusa és monopóliuma) Budapest: Osiris Kiadó, 1999. 58–61. p.

Zárug Péter Farkas: A magyar médiastruktúra gyökerei és az „átmenet” problémája a média alrendszerében. In Zárug Péter Farkas: *Csapdába került demokrácia*. Budapest: L'Harmattan Kiadó, 2009. 13–29. p.

3. Az elektronikus demokrácia és az elektronikus kormányzás kérdései

A főbb fogalmak ismertetése Az elektronikus demokrácia. Az elektronikus kormányzás és kormányzat.. Az elektronikus kormányzás változatai.

Tananyag:

Kiss Balázs – Berta Kata – Boda Zsolt (2004): Elektronikus demokrácia és elektronikus kormányzás. Lehetőségek és valóságok. *Politikatudományi Szemle*. 1-2, 255–275. p.
Letölthető: http://www.poltudszemle.hu/szamok/2004_1szam/2004_1_kiss.pdf

4. A kérdőíves közvélemény-kutatás

A kérdőívek témája, a kérdések típusai és megfogalmazása. A kérdőívek fajtái. Instrukciók, próbakérdés. A kérdezőbiztosok szerepe, szabályai, munkája. A kérdőíves vizsgálatok kiértékelés, elemzés. A vizsgálatok erősségei, gyengéi és korlátai.

Tananyag:

Earl Babbie: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. (9. fejezet: Kérdőíves vizsgálatok) Budapest: Balassi Kiadó. 2001, 273–315. p.

5. Racionális vita, következtetés-típusok és érvelési hibák.

A viták típusai; érv és következtetés; premisszák, ellenőrzés, ismeretbővítés; érzelmekre apellálás; a hitelességet érintő érvelések; relevancia-hibák; a nem-tudásra apellálás.

Tananyag:

Forrai Gábor: Informális logika. *A racionális vita. Deduktív és induktív következtetések. Érvelési hibák* című fejezet.

Letölthető: <http://www.uni-miskolc.hu/~bolantro/informalis/tartalom.html>

6. A meggyőzés, mint kommunikáció

A kommunikáció szükséglete és szükségszerűsége: a kommunikációs helyzet (normatív meghatározottság, szerepek és színpadok, arcok a kommunikációban); az üzenet jelentése (a dialógus játékszabályai, előfeltételezések, irreleváns ellenérvek, kérdések a levegőben); csatornák és funkciók.

Tananyag:

Zentai István: *A meggyőzés útjai* című könyvből *A meggyőzés, mint kommunikáció* c. fejezet.

Letölthető: <http://mek.oszk.hu/05000/05034/>

7. A globális sajtó és média szerepe

Az állampolgárok bevonása a politikai döntéshozatalba, mint feladat. Hogyan szolgálja a célt a helyi sajtó és elektronikus média. A digitális hálózat megjelenése ebben a térben, és a globális sajtó nehézségei.

Tananyag:

Kumin Ferenc: Média és közszolgáltatások. *Világosság*, 2004. (45. évf.) 1. sz. 29-48. p.

Letölthető: <http://www.vilagosság.hu/pdf/20040510103148.pdf>

Zöldi László: A globális sajtó. *Médiakutató*, 4. Tél.2001.

Letölthető: http://www.mediakutato.hu/cikk/2001_04_tel/10_glokalis_sajto/

Miskolc, 2021. február 17.

Dr. Fazekas Csaba

tanszékvezető

BTK ATTI Politikatudományi Intézeti Tanszék